

Nr 167.

Uppläst och godkänd hos Första kammaren den 3 juni 1910.
— — — — Andra kammaren den 3 juni 1910.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bildande af en lånefond för befrämjande af handverk och därmed jämförlig mindre industri.

(Sammansatta stats- och bankoutskottets nr 2 utlåtande nr 3.)

Till Konungen.

Uti en till Riksdagen aflåten proposition (nr 142) har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 4 april 1910, föreslagit Riksdagen att besluta,

att en särskild fond å 200,000 kronor skall inrättas för befrämjande af handverk och därmed jämförlig mindre industri, från hvilken fond, efter pröfning af Kungl. Maj:t, i mån af tillgång lån må tilldelas Sveriges handverksorganisation, som förklarar sig villig att i egenkap af låneförmedlare utlämna låneunderstöd till handverkare och mindre industriidkare för anskaffande af arbetsmaskiner, motorer och andra dyrbarare arbetsredskap,

att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån må ingå till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål,

att riksgäldskontoret bemyndigas att för ändamålet under år 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 50,000 kronor, samt

att för lån, som af Kungl. Maj:t sålunda beviljas, skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser:

1:o) Af Kungl. Maj:t beviljadt statslån må af låneförmedlaren på en gång eller i skilda delar lyftas i statskontoret emot aflämnande af en utaf låneförmedlaren till statskontoret eller order ställd, af statskontoret godkänd skuldförbindelse, som skall innefatta låneförmedlarens åtagande att återbetala lånet i här nedan omförd ordning, hvarjämte, innan någon del af statslånet må utbekommas, godkänd säkerhet för den afgifna skuldförbindelsens uppfyllande skall till statskontoret aflämnas. Låneförmedlaren må icke förvägras att under lånetiden utbyta aflämnad säkerhet mot annan, som kan af statskontoret godkännas.

Därest statskontoret under lånetiden skulle finna ställd säkerhet icke vidare vara nöjaktig, skall låneförmedlaren inom af statskontoret förelagd tid, dock minst tre månader, aflämna nya säkerhetshandlingar, som af statskontoret godkännas.

2:o) Sedan från fonden undfånget lån innehafts under ett år från lyftningsdagen, skall under de därpå följande fem åren återbetalas en femtedel af det ursprungliga lånebeloppet, så att hela lånet varder senast inom utgången af det sjätte året till fullo guld.

Å lyftadt statslånebelopp skall erläggas årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent, dock med skyldighet för låneförmedlaren att, därest förfallet kapitalbelopp icke inom föreskrifven tid inbetalas, å det förfallna beloppet erlægga sex procent årlig ränta från förfalldagen till dess inbetalning sker.

3:o) Ställer sig låneförmedlaren icke till efterrättelse meddelade bestämmelser i fråga om ränte- och kapitalafbetalning, eller underlåter han att inom föreskrifven tid fullgöra af statskontoret erhållet föreläggande att aflämna nya säkerhetshandlingar, äger statskontoret att därom göra anmälan hos Kungl. Maj:t, som bestämmer, huruvida oguldet statslånebelopp jämte ränta skall anses vara till återbetalning genast förfallet.

4:o) Låneunderstöd, som af låneförmedlaren utlämnas, skall utgöra minst 500 kronor och för en och samma låntagare högst 5,000

kronor samt må under inga förhållanden uppgå till mera än tre fjärdedelar af det eller de för inköp afsedda föremåls värde.

5:o) Rörande låneunderstöd, som af låneförmedlaren utlämnas, skall, innan någon del därpå må af låntagaren uppbäras, mellan låneförmedlaren och låntagaren upprättas fullständigt lånekontrakt, hvare bestämmelser i följande afseende skola finnas intagna, nämligen:

 beträffande beskaffenhet och värde af arbetsmaskin, motor eller annat arbetsredskap, för hvars anskaffande låneunderstöd är afsedt, samt tid och sätt för anskaffningen af ifrågavarande föremål;

 rörande lånets belopp, säkerheten och villkoren i fråga om ränta och återbetalning;

 huruvida lånet må på en gång eller i särskilda terminer lyftas samt angående sättet och villkoren för lånets utbekommande;

 angående viss tid, inom hvilken lånet skall vara till fullo uttaget, vid äfventyr att rätten till utbekommande af ej lyft belopp skall vara förverkad;

 angående den kontroll från låneförmedlarens sida, som låntagaren skall vara skyldig underkasta sig;

 därom, att möjligen uppkommande tvister mellan låneförmedlare och låntagare beträffande tillämpningen af lånekontraktets bestämmelser skola afgöras af skiljemän i enlighet med lagen om skiljemän den 28 oktober 1887, samt att klander mot skiljemännens beslut icke må äga rum.

6:o) Vid uppgörandet af omförmälda lånekontrakt skall lända till efterrättelse:

 att andra villkor icke må betingas i fråga om ränta och återbetalning än som angående statslånet stadgats, dock med undantag i följande afseende, nämligen:

 att låntagare skall äga att, därest han så önskar, äfven före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del af låneunderstödet; samt

 att låneförmedlaren må kunna förbehålla sig rätt att under nedan angifna förutsättningar uppsäga lämnadt låneunderstöd till inbetalning å tid, som låneförmedlaren bestämmer, nämligen:

 a) om låntagaren ej fullgör hvad i kontraktet föreskrifvits i fråga om anskaffandet af viss arbetsmaskin, motor eller annat arbetsredskap;

 b) om låntagaren visar sig försumlig i att erlægga föreskrifven ränte- och kapitalafbetalning;

 c) om låntagaren genom bedräglig uppgift föranledt lånets beviljande;

d) om sådana förhållanden inträffat, att låntagaren, med hänsyn till det med lånet afsedda ändamål, uppenbarligen icke längre bör få tillgodonjuta detsamma.

7:o) Lånekontrakt skall upprättas i två exemplar, af hvilka hvardera kontrahenten skall taga ett.

8:o) Låneförmedlaren vare obetaget att under lånetiden medgifva låntagare de lindringar i afseende å lånets återbetalning eller låntagarens skyldigheter i öfrigt, hvilka icke strida mot meddelade föreskrifter eller eljest äro oförenliga med lånets ändamål.

9:o) Låneförmedlaren skall årligen före april månads utgång till kommerskollegium afgifva redogörelse för lånerörelsen under det näst-föregående året, hvilken redogörelse kollegium har att med det egna underdåniga utlåtande, hvartill anledning må förefinnas, till Kungl. Maj:t öfverlämna.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen

dels medgifva, att Kungl. Maj:t må äga meddela de ytterligare föreskrifter, som i afseende å ifrågakvarande lånerörelse må finnas erforderliga,

dels ock för år 1911 bevilja ett extra anslag å 2,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att tilldelas låneförmedlaren såsom bidrag till betäckande af de för honom genom lånerörelsen uppkommande förvaltningskostnader och andra direkta utgifter.

Lika med Eders Kungl. Maj:t anser Riksdagen handtverket och den mindre industrien väl värda att understödjas medelst lån från statens sida. I fråga om storleken af den för ändamålet föreslagna fonden af 200,000 kronor har Riksdagen intet att anmärka. Mot de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna allmänna villkoren för beviljande af lån ur fonden har Riksdagen ej funnit något att erinra.

På grund af hvad sålunda anförts och under uttalande att det af Eders Kungl. Maj:t begärda extra anslag till betäckande af låneförmedlarens förvaltningskostnader m. m. ansetts bära uppföras under riksstatens sjunde hufvudtitel, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels beslutit,

att en särskild fond å 200,000 kronor skall inrättas för befrämjande af handtverk och därmed jämförlig mindre industri, från hvilken fond, efter pröfning af Kungl. Maj:t i mån af tillgång lån må tilldelas Sveriges handtverksorganisation, som förklarar sig villig att i egenskap

af låneförmedlare utlämna låneunderstöd till handtverkare och mindre industriidkare för anskaffande af arbetsmaskiner, motorer och andra dyrbarare arbetsredskap,

att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån må ingå till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål,

att riksgäldskontoret bemyndigas att för ändamålet under år 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 50,000 kronor, samt

att för lån, som af Kungl. Maj:t sålunda beviljas, skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser;

1:o) Af Kungl. Maj:t beviljad statslån må af låneförmedlaren på en gång eller i skilda delar lyftas i statskontoret emot aflämnande af en utaf låneförmedlaren till statskontoret eller order ställd, af statskontoret godkänd skuldförbindelse, som skall innefatta låneförmedlarens åtagande att återbetala lånet i här nedan omförd ordning, hvarjämte, innan någon del af statslånet må utbekommas, godkänd säkerhet för den afgifna skuldförbindelsens uppfyllande skall till statskontoret aflämnas. Låneförmedlaren må icke förvägras att under lånetiden utbyta aflämnad säkerhet mot annan, som kan af statskontoret godkännas.

Därest statskontoret under lånetiden skulle finna ställd säkerhet icke vidare vara nöjaktig, skall låneförmedlaren inom af statskontoret förelagd tid, dock minst tre månader, aflämna nya säkerhetshandlingar, som af statskontoret godkännas.

2:o) Sedan från fonden undfånget lån innehafts under ett år från lyftningsdagen, skall under de därpå följande fem åren återbetalas en femtedel af det ursprungliga lånebeloppet, så att hela lånet varder senast inom utgången af det sjätte året till fullo guld.

Å lyftadt statslånebelopp skall erläggas årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent, dock med skyldighet för låneförmedlaren att, därest förfallet kapitalbelopp icke inom föreskrifven tid inbetalas, å det förfallna beloppet erlagga sex procent årlig ränta från förfalldagen till dess inbetalning sker.

3:o) Ställer sig låneförmedlaren icke till efterrättelse meddelade bestämmelser i fråga om ränte- och kapitalafbetalning, eller underlåter han att inom föreskrifven tid fullgöra af statskontoret erhållet föreläggande att aflämna nya säkerhetshandlingar, äger statskontoret att därom göra anmälan hos Kungl. Maj:t, som bestämmer, huruvida oguldet statslånebelopp jämte ränta skall anses vara till återbetalning genast förfallet.

4:o) Låneunderstöd, som af låneförmedlaren utlämnas, skall utgöra minst 500 kronor och för en och samma låntagare högst 5,000 kronor samt må under inga förhållanden uppgå till mera än tre fjärdedelar af det eller de för inköp afsedda föremålens värde.

5:o) Rörande låneunderstöd, som af låneförmedlaren utlämnas, skall, innan någon del däraf må af låntagaren uppbäras, mellan låneförmedlaren och låntagaren upprättas fullständigt lånekontrakt, hvori bestämmelser i följande afseenden skola finnas intagna, nämligen:

 beträffande beskaffenhet och värde af arbetsmaskin, motor eller annat arbetsredskap, för hvars anskaffande låneunderstöd är afsedt, samt tid och sätt för anskaffningen af ifrågavarande föremål;

 rörande lånets belopp, säkerheten och villkoren i fråga om ränta och återbetalning;

 huruvida lånet må på en gång eller i särskilda terminer lyftas samt angående sättet och villkoren för lånets utbekommande;

 angående viss tid, inom hvilken lånet skall vara till fullo uttaget, vid äfventyr att rätten till utbekommande af ej lyft belopp skall vara förverkad;

 angående kontroll från låneförmedlarens sida, som låntagaren skall vara skyldig underkasta sig;

 därom, att möjligen uppkommande tvister mellan låneförmedlare och låntagare beträffande tillämpningen af lånekontraktets bestämmelser skola afgöras af skiljemän i enlighet med lagen om skiljemän den 28 oktober 1887, samt att klander mot skiljemännens beslut icke må äga rum.

6:o) Vid uppgörandet af omförmälda lånekontrakt skall lända till efterrättelse:

 att andra villkor icke må betingas i fråga om ränta och återbetalning, än som angående statslånet stadgats, dock med undantag i följande afseenden nämligen:

 att låntagare skall äga att, därest han så önskar, äfven före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del af låneunderstödet; samt

 att låneförmedlaren må kunna förbehålla sig rätt att under nedan angifna förutsättningar uppsäga lämnadt låneunderstöd till inbetalning å tid, som låneförmedlaren bestämmer, nämligen:

 a) om låntagaren ej fullgör hvad i kontraktet föreskrifvits i fråga om anskaffandet af viss arbetsmaskin, motor eller annat arbetsredskap;

 b) om låntagaren visar sig försumlig i att erlägga föreskrifven ränte- och kapitalafbetalning;

 c) om låntagaren genom bedräglig uppgift föranledt lånets beviljande;

d) om sådana förhållanden inträffat, att låntagaren, med hänsyn till det med lånet afsedda ändamål, uppenbarligen icke längre bör få tillgodonjuta detsamma.

7:o) Lånekontrakt skall upprättas i två exemplar, af hvilka hvardera kontrahenten skall taga ett.

8:o) Låneförmedlaren vare obetaget att under lånetiden medgifva låntagare de lindringar i afseende å lånets återbetalning eller låntagarens skyldigheter i öfrigt, hvilka icke strida mot meddelade föreskrifter eller eljest äro oförenliga med lånets ändamål.

9:o) Låneförmedlaren skall årligen före april månads utgång till kommerskollegium afgifva redogörelse för lånerörelsen under det näst-föregående året, hvilken redogörelse kollegium har att med det egna underdåniga utlåtande, hvartill anledning må förefinnas, till Kungl. Maj:t öfverlämna;

dels medgifvit, att Eders Kungl. Maj:t må äga meddela de ytterligare föreskrifter, som i afseende å ifrågavarande lånerörelse må finnas erforderliga;

dels ock för år 1911 å riksstatens sjunde hufvudtitel beviljat ett extra anslag å 2,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att tilldelas låneförmedlaren såsom bidrag till betäckande af de för honom genom lånerörelsen uppkommande förvaltningskostnader och andra direkta utgifter.

Stockholm den 3 juni 1910.

Med undersätlig vördnad:
